

Hag, 29. novembar 2024.

Sažetak naloga o reparacijama u predmetu
Specijalizovani tužilac protiv Pjetera Šalje (KSC-BC-2020-04)

1. Ovaj nalog o reparacijama izdaje se na osnovu osuđujuće presude izrečene g. Pjeteru Šalji (u daljem obraćanju: g. Šalja) 16. jula 2024. Ovaj panel je oglasio g. Šalju krivim po tri tačke optužnice za ratne zločine proizvoljnog lišenja slobode, mučenja i ubistva, koje je on izvršio kao učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu približno od 17. maja do 5. juna 1999, u nekadašnjoj fabrici metala u Kukešu, u Albaniji. Gospodinu Šalji je izrečena kazna zatvora u trajanju od osamnaest (18) godina, u šta se uračunava vreme provedeno u pritvoru od 16. marta 2021.

Merodavno pravo i načela

2. Panel naglašava da se pred Specijalizovanim većima svrha reparacija ne sastoji isključivo u tome da se osuđeno lice kazni, kako je predviđeno članom 44(6) Zakona, već i da se konstatuje i ispravi, u meri u kojoj je to moguće, šteta koja je naneta žrtvama. U skladu s tim, žrtve treba da ostvare svoje pravo na opravdane, odgovarajuće i blagovremene reparacije.

3. Što se tiče načela koja se primenjuju na odgovornost osuđenog lica za reparacije, panel konstatuje da nalog za reparacije ne može ići izvan okvira krivičnih dela za koja je utvrđena odgovornost osuđenog lica i može se izdati isključivo osuđenom licu. Pri utvrđivanju odgovornosti osuđenog lica za reparacije, odgovornost drugih lica, organizacija ili država nije relevantna.

4. Isto tako, imovinsko stanje osuđenog lica nije relevantno prilikom utvrđivanja njegove odgovornosti za reparacije.

Ocena dokaza

5. Pri oceni dokaza, panel se oslanjao na činjenične i pravne zaključke donete u prvostepenoj presudi, na osnovu kojih je g. Šalja oglašen krivim i na osnovu kojih mu je izrečena kazna.

6. Panel je, pored toga, razmotrio zahtev za reparacije koji je podneo zastupnik žrtava, podnesak o posledicama krivičnih dela, kao i izveštaje veštaka, koje su dostavili zastupnik žrtava i odbrana, o šteti koju je pretrpelo osam žrtava koje traže reparacije u ovom predmetu (u daljem obraćanju: žrtve).

Obim i stepen štete

7. Pri utvrđivanju **obima i stepena štete** koje su pretrpele žrtve u ovom predmetu, panel je uzeo u obzir argumente zastupnika žrtava i odbrane.

Argumenti zastupnika žrtava

8. Zastupnik žrtava tvrdi da je žrtva 01 pretrpela telesna oštećenja, duševnu bol i materijalnu štetu kao posledicu ratnih zločina proizvoljnog lišenja slobode, mučenja i ubistva koje je izvršio g. Šalja.

9. Zastupnik žrtava dalje iznosi da su žrtve 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08 pretrpele dugoročnu duševnu bol i materijalnu štetu, kao posledicu ratnih zločina proizvoljnog lišenja slobode i mučenja, koje je g. Šalja izvršio nad članom njihove porodice (W04733), s kojim su bili u bliskom odnosu.

Argumenti odbrane

10. Odbrana u odgovoru tvrdi da zastupnik žrtava nije pokazao obim i stepen telesnih oštećenja koje je pretrpela žrtva 01 niti na koji način su telesna oštećenja i duševna bol koje je žrtva 01 pretrpela direktno prouzrokovani krivičnim delima za koja je g. Šalja oglašen krivim.

11. Kad je reč o žrtvama 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08, odbrana takođe tvrdi da zastupnik žrtava nije zadovoljio odgovarajući standard dokazivanja u pogledu materijalne štete.

12. Uopštenije, odbrana iznosi da telesna oštećenja i duševna bol žrtava nisu bili direktna posledica krivičnih dela za koja je g. Šalja oglašen krivim, jer radnje koje su prouzrokovale štetu nije izvršio g. Šalja. Prema tome, tvrdi odbrana, g. Šalja nije dužan da žrtvama nadoknadi pretrpljenu materijalnu štetu. Odbrana stoga traži da panel odbije zahtev zastupnika žrtava za reparacije i da odbije da izda nalog o reparacijama.

Ocena panela

Žrtva 01

13. Panel se oslonio na zaključke iz prvostepene presude da su g. Šalja i drugi pripadnici Oslobodilačke vojske Kosova (u daljem obraćanju: OVK) proizvoljno lišili slobode žrtvu 01, zatvorili je u fabrici metala u Kukešu i tamo mučili, te da je žrtva usled toga pretrpela telesna oštećenja, duševnu bol i materijalnu štetu.

14. **Što se tiče telesnih oštećenja koja je pretrpela žrtva 01**, panel konstatuje da je žrtva sve vreme zatočeništva surovo zlostavljana. Pripadnici OVK, među kojima je i g. Šalja, prebijali su, maltretirali i ponižavali tog zatvorenika sve vreme njegovog zatočeništva. Bio je zatvoren u nehumanim i ponižavajućim uslovima. Žrtvu 01 su tokom zatočeništva udarali, između ostalog, metalnim šipkama, palicama za bejzbol, gumenim palicama, a najmanje jednom prilikom i puškom. Zlostavljanje je ponekad trajalo satima. Usled zatočeništva i surovog zlostavljanja taj zatvorenik je pretrpeo višestruke povrede, uključujući povrede glave. Do današnjeg dana ima vidljive ožiljke koji su posledica pretrpljenog fizičkog zlostavljanja. I dalje trpi bolove u rebrima i kostima, i pati od glavobolja.

15. **Kad je reč o duševnoj boli koju je pretrpela žrtva 01**, panel konstatuje da prilikom zatvaranja u fabrici metala u Kukešu žrtva 01 nije obavestena zbog čega je lišena slobode, nije znala koliko će dugo biti zatvorena i nije bila u kontaktu s porodicom ni sa spoljnim svetom. Tokom zatočeništva u fabrici metala u Kukešu zatvorenik označen kao žrtva 01 je čuo kako druge zatvorenike surovo zlostavljaju i

video je povrede koje su zadobili. To je kod njega stvorilo ogromno psihičko opterećenje. Žrtva 01 i danas ima teške simptome posttraumatskog stresnog poremećaja, boji se za svoju bezbednost i bezbednost svoje porodice i neprestano je na oprezu.

16. Pored toga, kad je reč o pretrpljenoj duševnoj boli, panel napominje da su tamničari u Kukešu žrtvu 01 okarakterisali kao „kolaboracionistu” srpskih vlasti i „špijuna”. Žrtva 01 je izjavila da se zbog te stigme oseća kao duboko povređen, zbunjen i izneveren čovek.

17. Što se tiče materijalne štete koju je pretrpela žrtva 01, panel konstatuje da taj čovek ima tako teške simptome posttraumatskog stresnog poremećaja da nije u stanju da vodi život na isti način kao pre predmetnih događaja, kao ni da izdržava sebe i svoju porodicu. Panel smatra da su krivična dela za koja je osuđen g. Šalja i izopštenje iz zajednice koje je usledilo doprineli tome da žrtva izgubi mogućnosti da napreduje u životu, da povрати finansijsku nezavisnost i izdržava svoju porodicu.

18. S obzirom na navedeno, panel konstatuje da je žrtva 01 pretrpela telesna oštećenja, duševnu bol i materijalnu štetu s dugoročnim posledicama usled ratnih zločina proizvoljnog lišenja slobode, mučenja i ubistva za koje je g. Šalja oglašen krivim.

Žrtve 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08

19. Panel konstatuje da su žrtve 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08 pretrpele štetu kao indirektne žrtve krivičnih dela proizvoljnog lišenja slobode i mučenja za koja je g. Šalja oglašen krivim u odnosu na svedoka W04733. Žrtve 02-08 su članovi porodice svedoka W04733 (u daljem obraćanju: indirektne žrtve).

20. Panel će najpre izneti zaključke vezane za svedoka W04733, budući da se šteta za koju članovi porodice potražuju obeštećenje odnosi na njega.

21. Panel podseća da je u prvostepenoj presudi van razumne sumnje utvrđeno da su pripadnici OVK, među kojima i g. Šalja, proizvoljno lišili slobode svedoka W04733

i zlostavljali ga u fabrici metala u Kukešu. Kao i drugi zatvorenici, svedok W04733 bio je zatvoren u nehumanim i ponižavajućim uslovima. Svedok W04733 bio je izložen čestom i brutalnom premlaćivanju, a među onima koji su ga tukli bio je i g. Šalja. Svedok W04733 je usled tog zlostavljanja zadobio više povreda i ožiljaka, uključujući ožiljak na čelu, ožiljke od opekotina na grudima i ramenu, povredu lakta i polomljene zube.

22. Panel dalje podseća da je svedok W04733, kao i drugi zatvorenici, u fabrici metala u Kukešu živeo u stalnom strahu i bio izložen brutalnom postupanju. Video je druge zatvorenike kako pate i kako ih ponižavaju pripadnici OVK, uključujući i g. Šalju, a i samog svedoka W04733 su prebijali i ponižavali u prisustvu drugih. U više navrata su ga saslušavali i optuživali za saradnju sa srpskim vlastima. To je ostavilo duboke, dugotrajne posledice na psihičko zdravlje svedoka W04733: izjavio je da pati od noćnih mora i da je neprestano pod stresom. Pored toga, postao je razdražljiv, u stalnom strahu i na oprezu, pa se plašio čak i da ode kod lekara, iako je u fabrici metala u Kukešu zadobio teške povrede.

23. Posledice proizvoljnog lišenja slobode i zlostavljanja svedoka W04733 na njegovo telesno i duševno zdravlje strahovito su se odrazile na članove njegove porodice, to jest indirektne žrtve.

24. Kad je reč o duševnoj boli koju su pretrpele indirektne žrtve, te žrtve su objasnile da su bile uplašene i anksiozne zbog toga što posle hapšenja svedoka W04733 nisu znale gde se on nalazi. Pored toga, ispričale su da su bile potresene kad su videle u kakvom je psihičkom i fizičkom stanju bio svedok W04733 kad je pušten na slobodu: bio je bled, neopran, sav krvav, imao je rane po celom telu i znatno je izgubio na težini. Članovi njegove porodice su pretrpeli duševnu bol i zbog dugoročnih posledica koje su zatvaranje i zlostavljanje ostavili na fizičko i psihičko stanje svedoka W04733. Morali su da se suoče i naviknu na promene u ličnosti i ponašanju svedoka W04733, kao i na ispoljavanje njegovih trauma. Trojica sinova svedoka W04733 izjavila su da je njihov otac bio „uništen“, da je postao „agresivan“, da „nije bio onaj stari“ i da je bio

„slomljen”. Žrtva 03 je objasnila da su krivična dela izvršena nad svedokom W04733 ostavila posledice na „zdravlje svih članova porodice, jer su i oni bili traumatizovani, morali su da se leče, uzimaju lekove”. Na kraju, zbog optužbi koje su pripadnici OVK iznosili na račun svedoka W04733 stigmatizovana je cela porodica. Oni se zbog toga ne osećaju bezbedno, jer se pribojavaju da bi im se još nešto loše moglo dogoditi.

25. **Što se tiče materijalne štete koju su pretrpele indirektne žrtve**, panel podseća da zbog proizvoljnog lišenja slobode i zlostavljanja u fabrici metala u Kukešu svedok W04733 po povratku više nije bio u stanju da izdržava svoju porodicu. Time je porodici uskraćen glavni izvor prihoda.

26. Panel uz to konstatuje da su indirektne žrtve imale izvesne dodatne troškove, vezane za lečenje telesnih povreda koje je svedok W04733 zadobio u fabrici metala u Kukešu, kao i zbog njegovog zdravstvenog stanja, koje se s godinama sve više pogoršavalo.

27. Za kraj, panel napominje da je zbog krivičnih dela izvršenih nad svedokom W04733 u fabrici metala u Kukešu i stigmatizacije koja je usledila, njegova porodica živela u strahu za bezbednost i zbog toga donosila odluke koje su joj ograničavale izgleda za budućnost.

28. Uzimajući sve navedeno u obzir, panel zaključuje da su žrtve 02-08, zbog ratnih zločina proizvoljnog lišenja slobode i mučenja svedoka W04733 za koje je osuđen g. Šalja, pretrpele i duševnu bol i materijalnu štetu s dugoročnim posledicama.

Nalog o reparacijama izriče se g. Šalji

29. Ovaj nalog izriče se direktno g. Šalji.

Korisnici prava na reparacije

30. Korisnici prava na reparacije su žrtve 01, 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08.

Vrste i modaliteti reparacija

31. Panel napominje da osuđujuća presuda i izrečena kazna već predstavljaju izvesni oblik pravne zaštite osam žrtava u ovom predmetu – u vidu priznanja njihove patnje.

32. Reparacijama se žrtvama pruža prilika da traže i dobiju pravdu za krivična dela izvršena protiv njih ili člana njihove porodice pre više od dve decenije. Na kraju, reparacijama se dodatno potvrđuje pravo žrtava, njihovih porodica i zajednica da saznaju istinu.

33. Iz razloga navedenih u nalogu o reparacijama, panel zaključuje da kompenzacija dosuđena svakoj od osam žrtava predstavlja najadekvatniju vrstu reparacija u ovom predmetu. Po mišljenju panela, tom kompenzacijom će se u izvesnoj meri obezbediti finansijska pomoć žrtvama.

Obim finansijske obaveze g. Šalje za isplatu reparacija

Zahtev zastupnika žrtava

34. Zastupnik žrtava tražio je za žrtvu 01: 10.000 € za telesna oštećenja, 30.000 € za duševnu bol i 60.000 € za materijalnu štetu.

35. Kad je reč o žrtvi 03, zastupnik žrtava tražio je 10.000 € za duševnu bol.

36. Kad je reč o žrtvama 02, 04, 05, 06, 07 i 08, zastupnik žrtava tražio je za svaku od njih po 8.000 € za duševnu bol.

37. Na kraju, zastupnik žrtava tražio je da se indirektnim žrtvama 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08 zajedno isplati ukupan iznos od 50.000 € na ime materijalne štete.

Odluka panela

38. Najpre, g. Šalja je obavezan da nadoknadi štetu nanetu svim direktnim i indirektnim žrtvama krivičnih dela za koja je osuđen, bez obzira na različite vidove

krivične odgovornosti po kojima je osuđen i bez obzira na to da li su i druga lica doprinela proistekloj šteti.

39. Zatim, panel treba da odredi iznos za svaku vrstu štete, kao i ukupan iznos finansijske obaveze g. Šalje koji, u smislu člana 22(3) Zakona, smatra opravdanim.

40. Uz to, prilikom određivanja iznosa finansijske obaveze g. Šalje, panel je uzeo u obzir obim i stepen štete koju je pretrpelo osam žrtava, kao i zahtev za reparacije koji je podneo zastupnik žrtava.

41. Panel je takođe uzeo u obzir relevantno zakonodavstvo Kosova. Njime su uređena prava i beneficije različitih kategorija lica pogođenih oružanim sukobom na Kosovu 1998. i 1999. godine. Te kategorije obuhvataju: borce i civile kojima je naneta šteta tokom oružanog sukoba, lica koja su učestvovala u ratnim naporima i članove porodica preminulih ili nestalih pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova i civila. Panel se tim propisima rukovodio kao referentnim merilom prilikom određivanja iznosa reparacija koji smatra razumnim u kontekstu Kosova.

42. Panel je uzeo u obzir i Uputstvo za određivanje orijentacionih kriterijuma i visine pravične novčane naknade za nematerijalnu štetu (u daljem obraćanju: kosovsko uputstvo), na koje se pozivaju i zastupnik žrtava i odbrana. Panel napominje da je kosovsko uputstvo zamišljeno samo kao orijentir u građanskim parnicama pred sudovima Kosova, i kao takvo se direktno ne primenjuje u postupcima za reparacije u vezi sa ratnim zločinima i zločinima protiv čovečnosti pred Specijalizovanim većima. Panel ga stoga smatra relevantnim samo u meri u kojoj može da posluži pri proceni novčane naknade za pretrpljenu štetu, imajući u vidu aktuelnu ekonomsku situaciju na Kosovu.

43. Panel je uzeo u obzir i izveštaje veštaka u vezi sa materijalnom štetom, koje su podneli zastupnik žrtava i odbrana (u daljem obraćanju: izveštaj veštaka zastupnika žrtava i izveštaj veštaka odbrane).

44. Panel ima u vidu izveštaj veštaka zastupnika žrtava u kojem je izneo procenu materijalne štete koje su žrtva 01 i indirektne žrtve 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08 pretrpele usled krivičnih dela koja je g. Šalja izvršio nad žrtvom 01 i svedokom W04733. Te procene odražavaju razmere materijalne štete koju je pretrpela svaka od žrtava, kao što se čini u redovnim postupcima za nanetu povredu, odnosno kompenzaciju. Pored toga, procenjeni iznosi su znatno veći od onih koje je zastupnik žrtava tražio za svaku od žrtava. Budući da su iznosi u izveštaju isključivo indikativne prirode, panel smatra da može da ih uzme u obzir, ali nije dužan da ih se pridržava pri utvrđivanju iznosa reparacije.

45. Panel se nije oslonio na procene iz izveštaja veštaka odbrane, jer taj izveštaj ima niz ozbiljnih nedostataka koji se odražavaju na sadržaj i ispravnost njegovih zaključaka.

46. Na kraju, s obzirom na iznete konstatacije, panel zaključuje da iznosi koje je zatražio zastupnik žrtava odražavaju obim i stepen štete koju je pretrpelo osam žrtava i da su opravdani u smislu člana 22(3) Zakona.

47. S obzirom na sve iznete faktore, imajući u vidu obim i stepen štete koju su pretrpele direktne i indirektne žrtve, i ceneći ostale neutvrđene činjenice u korist osuđenog, panel određuje da je ukupan iznos reparacija koji treba da plati g. Šalja 208.000 € (dvesta osam hiljada evra).

48. Prema tome, g. Šalji se nalaže da plati, na ime kompenzacije za nanetu štetu:

- 100.000 € žrtvi 01;
- €10.000 € žrtvi 03;
- po €8.000 € žrtvama 02, 04, 05, 06, 07 i 08; i
- ukupno 50.000 € žrtvama 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08 zajedno.

Sprovođenje i izvršenje

Praćenje i nadzor

49. Panel napominje da njegova nadležnost u ovom predmetu prestaje donošenjem ovog naloga o reparacijama. Panel stoga poziva predsjednicu Specijalizovanih veća da odredi sudiju pojedinca koji će biti zadužen za praćenje i nadzor nad sprovođenjem i izvršenjem ovog naloga o reparacijama.

Finansijska sredstva za potrebe naloga o reparacijama

Od strane osuđenog lica

50. Kad je reč o izvršenju naloga o reparacijama, panel podseća da je isključivo g. Šalja odgovoran za isplatu žrtvama naknade koju je ovaj panel dosudio.

51. Panel međutim napominje da, u trenutku donošenja naloga o reparacijama nema indikacija da g. Šalja raspolože sredstvima da u potpunosti izvrši navedeni nalog.

52. S obzirom na tu okolnost, panel će razmotriti koji drugi akteri bi mogli da se uključe u izvršenje naloga o reparacijama.

Od strane Kosova

53. Panel podseća da je, u postupku u predmetu *Mustafa*, Ministarstvo pravde Kosova već obavestilo panel da žrtve krivičnih dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća mogu dobiti kompenzaciju ili restituciju iz programa za naknadu štete žrtvama. Taj program je ustanovljen Zakonom o naknadi štete žrtvama zločina i primenjuje se kada se ustanovi da osuđeno lice nije u mogućnosti da plati dosuđeni iznos, bilo u potpunosti bilo delimično.

54. Da bi osigurao anonimnost i bezbednost osam žrtava koje su tražile reparacije u ovom postupku pred Specijalizovanim većima, panel je odlučio da sekretar bude instanca koja, u koordinaciji sa zastupnikom žrtava, u ime tih žrtava traži isplatu dosuđene naknade iz programa za naknadu štete žrtvama zločina. Panel smatra da, po potrebi, sudija pojedinac zadužen za praćenje i nadzor nad sprovođenjem i

izvršenjem naloga o reparacijama može potvrditi da je tim nalogom dosuđena naknada upravo za ovih osam žrtava, u čije ime sekretar ili zastupnik žrtava podnose zahtev komisiji za naknadu štete žrtvama zločina.

55. Panel takođe skreće pažnju da je neophodno iznaći i druge načine za potpuno izvršenje naloga o reparacijama, s obzirom na maksimalni iznos koji se može dodeliti iz programa za naknadu štete žrtvama zločina, a koji je niži od iznosa dosuđenog nalogom o reparacijama.

56. Panel je uočio da Kosovo još nije preduzelo nikakve konkretne mere za obezbeđivanje sredstava potrebnih za isplatu reparacija žrtvama krivičnih dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća Kosova. Panel je takođe uočio da, nasuprot tome, Kosovo jeste predvidelo potrebu da se obezbedi finansijska pomoć za odbranu osumnjičenih i optuženih pred Specijalizovanim većima Kosova, kojima nastavlja da pruža značajnu pomoć.

57. Panel je isto tako zapazio da se odredbe kosovskih zakona o šteti i povredama u kontekstu oružanog sukoba na Kosovu 1998-1999. tiču isključivo žrtava neprijateljskih (to jest, srpskih) snaga, a ne svih žrtava oružanog sukoba na Kosovu. Po mišljenju panela, takvim zakonima vrši se diskriminacija između žrtava tog rata.

58. Panel je istakao da iako nije ovlašćen da Kosovu naloži isplatu naknada dosuđenih u korist osam žrtava, ipak smatra važnim da još jednom podseti Kosovo na obaveze koje ima u pogledu prava žrtava na delotvornu pravnu zaštitu, zagarantovanu članom 54 Ustava i međunarodnim ugovorima. To pravo podrazumeva i dužnost da se obezbede uslovi neophodni za sprovođenje te zaštite.

59. Panel stoga ponovo poziva Kosovo da donese potrebne zakone i uspostavi mehanizam za reparacije koji omogućava potpuno obeštećenje žrtava krivičnih dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća. Panel smatra da bi se time u pravnom sistemu Kosova obezbedio jednak tretman za žrtve i osumnjičene ili optužene pred Specijalizovanim većima.

60. Panel je, pored toga, naglasio da prilikom uspostavljanja takvog mehanizma za reparacije treba voditi računa da se on finansira iz budžeta Kosova, isto kao što se odbrana osumnjičenih i optuženih pred Specijalizovanim većima finansira iz tog budžeta. Po viđenju panela, takva jednakost u korišćenju budžeta Kosova vodi ostvarivanju mandata Specijalizovanih veća, definisanog u članu 1(2) Zakona, koji su podržali i Kosovo i države članice Evropske Unije, zajedno sa drugim zemljama kontributorima koje finansiraju rad ovog suda.

61. Panel u tom pogledu napominje da je Evropska komisija nedavno istakla sledeće:

„Kosovo je osnovalo fond za pružanje pravne pomoći optuženima pred Specijalizovanim većima Kosova, kao i finansijsku podršku njihovim porodicama, bez ikakvih dokaza o njihovom materijalnom stanju. Međutim, do sada nije pružena finansijska podrška žrtvama ratnih zločina i zločina protiv čovečnosti u postupcima pred Specijalizovanim većima Kosova. Specijalizovana veća Kosova izdala su prvi nalog za reparacije žrtvama. Stoga nije jasno kako će žrtve biti obeštećene ukoliko optuženi ne raspolaže dovoljnim sredstvima, a Kosovo nema namenski fond. Od ključne je važnosti da Kosovo reši pitanje ovakvog nejednakog postupanja.”

Od strane Specijalizovanih veća

62. Panel je podvukao da, ukoliko žrtve krivičnih dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća ne budu mogle da ostvare svoje pravo na reparacije, to će pravo postati samo deklarativno.

63. Panel u tom pogledu podseća da je u postupku u predmetu *Mustafa* dao preporuku da se, na inicijativu Specijalizovanih veća, osnuje fond za žrtve krivičnih dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća, kojim će upravljati sekretar suda. S obzirom na gore opisane obaveze prema žrtvama, taj fond bi u prvom redu trebalo da finansira

Kosovo, a mogu ga finansirati i druge države i donatori koji žele da pruže podršku žrtvama.

64. Panel dalje napominje da trenutno postoji mogućnost da Specijalizovana veća prime nenamenske dobrovoljne priloge kojima bi se delimično mogle finansirati reparacije dodeljene žrtvama pravosnažnim nalogom o reparacijama. U nalogu o reparacijama navedena je imejl adresa na koju se mogu slati upiti vezani za dobrovoljne donacije.

65. Međutim, panel naglašava da postojanje takve mogućnosti ni na koji način ne oslobađa: (i) g. Šalju obaveze da isplati naknadu za osam žrtava kako je naloženo u nalogu o reparacijama, ni (ii) Kosovo obaveze da u razumnom roku izvrši svoje obaveze prema žrtvama tako što će uspostaviti mehanizam za reparacije, kao što je prethodno opisano.

66. Panel stoga, iz navedenih razloga:

- a) g. Šalji **IZDAJE** nalog o reparacijama;
- b) **ZAKLJUČUJE** da su žrtve 01, 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08 zadovoljile standard dokazivanja zasnovan na oceni verovatnoće i time dokazale da su žrtve krivičnih dela za koje je g. Šalja oglašen krivim;
- c) **ODLUČUJE** da odobri reparacije za gore navedene žrtve;
- d) **ODOBRAVA** žrtvi V01/04 individualne reparacije u vidu naknade za telesna oštećenja, duševnu bol i materijalnu štetu; individualne i kolektivne reparacije žrtvama V02/04, V03/04, V04/04, V05/04, V06/04, V07/04 i V08/04 u vidu naknade za njihovu duševnu bol i materijalnu štetu;
- e) **DOSUĐUJE** žrtvama na ime reparacija iznos od 208.000 € (dvesta osam hiljada evra) koje je g. Šalja dužan da isplati;
- f) **NALAŽE** g. Šalji da kao naknadu za nanetu štetu isplati:

- 100.000 € žrtvi 01 za naneta telesna oštećenja, duševnu bol i materijalnu štetu;
 - po 8.000 € žrtvama 02, 04, 05, 06, 07 i 08 za nanetu duševnu bol;
 - 10.000 € žrtvi 03 za nanetu duševnu bol; i
 - ukupno 50.000 € žrtvama 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08 zajedno, na ime nanete materijalne štete;
- g) **ZAKLJUČUJE** da je, u ovom trenutku, g. Šalja slabog finansijskog stanja za potrebe izvršenja naloga o reparacijama;
- h) **NALAŽE** sekretaru da preduzme neophodne korake u cilju izvršenja ovog naloga o reparacijama;
- i) **POZIVA** predsednicu Specijalizovanih veća da odredi sudiju pojedinca koji će biti zadužen za praćenje i nadzor sprovođenja i izvršenja ovog naloga o reparacijama;
- j) **POZIVA** Kosovo da uspostavi novi mehanizam za reparacije žrtvama krivičnih dela iz nadležnosti Specijalizovanih veća kako bi se ispravile postojeće nejednakosti u pravnom sistemu Kosova, opisane u ovom nalogu o reparacijama; i
- k) **NALAŽE** sekretaru da javnu redigovanu verziju ovog naloga o reparacijama prosledi Vladi Kosova.

* * * * *